

LRV 2018-09-26 pasitarimo protokolas Nr. 43

Dėl konkurencijos didinimo prekybos maisto produktais srityje ir Vyriausybės siūlomais sprendimais didinamos gyventojų perkamosios galios apsaugojimo

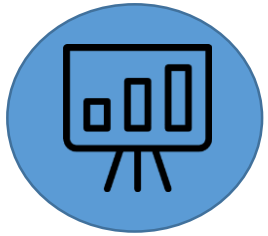
2018 m. lapkričio 21 d. LRV pasitarimui

ŪKIO MINISTERIJA
VERSLAS > INOVACIJOS > ATEITIS

LRV 2018-09-26 PASITARIMO PROTOKOLO NR. 43 PAVEDIMAI ŪKIO MINISTERIJAI

Geroji/blogoji verslo praktika, rekomendacijos dėl sutarčių tarp tiekėjų ir prekybininkų

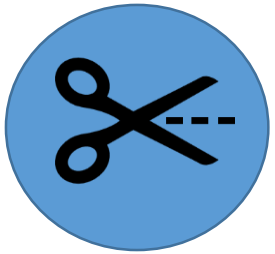
Viešųjų pirkimų teisinės bazės tobulinimas

Prekybos tinklų skaičiaus, apyvartos ir koncentracijos analizė

Kompetentinga institucija stebėsenai/analizei atlikti

Administracinės naštos mažinimas SVV

Prekių pardavimo/rinkodaros paslaugų sąsajų analizė

Konkurencijos tarybos galių stiprinimas

Investicijų skatinimas mažmeninės prekybos srityje

Prekybos tinklų firminės produkcijos apskaitos tobulinimas

Prekybos tinklų maržos ribojimo galimybės

Tiekėjų sutelkimas kooperacijai

ŪKIO MINISTERIJA
VERSLAS > INOVACIJOS > ATEITIS

„2.1.1. Parengti tipines sutarčių tarp maisto produktų tiekėjų ir prekybos tinklų sąlygas, apimančias subalansuotas abiejų pusių teises ir pareigas, kurias rekomenduojama įtraukti į verslo subjektų tarpusavio sutartis (gerosios praktikos sąrašas), ir orientacinį sutarčių sąlygų, kurios neatitinka etiškų ir sąžiningų verslo subjektų tarpusavio santykių ir kurių nerekomenduojama įtraukti į sutartis, sąrašą (blogosios praktikos sąrašas)“

Geroji/blogoji verslo praktika, rekomendacijos dėl sutarčių tarp tiekėjų ir prekybininkų

SITUACIJA:

- ŪM specialistai išnagrinėjo vietinius ir tarptautinius teisinius dokumentus ir praktikas (pvz. ES gerosios praktikos principai, ES žalioji knyga, JTO dokumentai, KT ataskaitos, ankstesni tiekėjų siūlymai)

REZULTATAS:

- Parengtas **Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo pakeitimo projektas**

- Parengtas Gerosios praktikos gairių projektas (Geroji praktika, pavyzdinės sutarčių nuostatos, blogoji praktika)

ŪKIO MINISTERIJA

Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo pakeitimo projektas

Konkurencijos tarybai – teisės imtis efektyvių pažeidimo tyrimo veiksmų

Naikinamas reikalavimas motyvuoti pareiškėjo prašymą dėl anonimiškumo

Tyrimai atliekami ne tik dėl įstatymų prieštaraujančių sutarčių nuostatų, bet ir dėl nesąžiningų veiksmų iki ir po sutarties sudarymo

Draudžiama reikalauti iš tiekėjų suteikti prekėms nuolaidas, dėl kurių nesusitarta raštu

Draudžiama imtis atsakomųjų veiksmų prieš tiekėją, ginantį savo teises

LAUKIAMA NAUDA

SVV tiekėjų apsauga nuo mažmeninės prekybos įmonės nesąžiningų veiksmų

Daugiau galių Konkurencijos tarybai – daugiau apsaugos tiekėjams

ŪKIO MINISTERIJA
VERSLAS > INOVACIJOS > ATEITIS

GEROSIOS VERSLO PRAKTIKOS GAIRĖS: PAVYZDŽIAI

Santykiai tarp mažmeninės prekybos įmonės ir tiekėjo grindžiami sąžiningumo, skaidrumo, teisingumo ir protingumo principais

Mokesčiai už mažmeninės prekybos įmonės tiekėjui suteiktas paslaugas atitinka suteiktų paslaugų vertę
ir kt.

Įtvirtinamos rekomenduojamos sutarčių tarp mažmeninės prekybos įmonės ir tiekėjo nuostatos

Neturi teisės reikalauti papildomų nuolaidų iš tiekėjo pagal ankstesnius pardavimo rezultatus

Neturi teisės reikalauti sumažinti iš anksto sutartas prekių kainas ir padidinti iš anksto sutartų nuolaidų sumą

Neturi teisės reikalauti atlyginti išlaidas, susijusias su taros nurašymu, vartotojų bei rinkos tyrimais
ir kt.

LAUKIAMA NAUDA

- Stabili, saugesnė verslo aplinka
- Skaidresnės SVV sąlygos

ŪKIO MINISTERIJA

„2.1.2. pateikti Vyriausybei teisės aktų projektus dėl institucijos, kuri būtų įgaliota, be kitų funkcijų, rinkti sutarčių tarp didžiųjų prekybos tinklų ir maisto produktų tiekėjų duomenis ir juos analizuoti bei stebėti, kiek gerosios praktikos ir blogosios praktikos sąlygų įtraukiama į sutartis tarp didžiųjų prekybos tinklų ir maisto produktų tiekėjų, ir reguliariai skelbti apibendrintus atskirų didžiųjų prekybos tinklų duomenis, didinti rinkos dalyvių, vartotojų sąmoningumą“

Kompetentinga institucija stebėsenai/analizei atlikti

REZULTATAS:

- Pavesti Konkurencijos tarybai greta priežiūros vykdyti ir pasiūlymų bei išvadų įgyvendinimo stebėseną
- Parengtas ir pateiktas institucijoms derinti **Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo** pakeitimo projektas

SITUACIJA: apsvarstytos alternatyvos

- Konkurencijos taryba
- Tiekėjų savivalda
- Ombudsmeno institucija
- Socialinių partnerių nuomonė: aktualus prisijungimas prie ES Tiekimo grandinės iniciatyvos

ŪKIO MINISTERIJA
VERSLAS > INOVACIJOS > ATEITIS

Konkurencijos įstatymo pakeitimo projektas

SIŪLOMOS PRIEMONĖS

Papildyti Konkurencijos tarybos funkcijas ir įgaliojimus (su konkurencijos ribojimu susijusių išvadų bei pasiūlymų įgyvendinimo stebėsena)

Platesnis asmenų, iš kurių gali būti gaunami žodiniai ir rašytiniai paaiškinimai atliekant tyrimus, ratas

Užtikrintas efektyvesnis pažeidimų tyrimas

2.1.3. Konkurencijos tarybos galių stiprinimas

LAUKIAMA NAUDA

Verslo aplinkos gerinimas

Sąžiningos konkurencijos užtikrinimas – geresni valstybės ekonominiai rodikliai

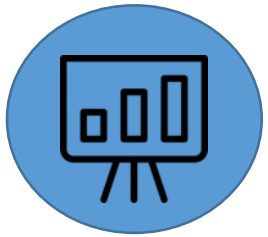
Daugiau produktyvumo ir verslumo

„2.1.3. pateikti Vyriausybei teisės aktų projektus, kuriais būtų stiprinami Konkurencijos tarybos veikla ir įgaliojimai siekiant efektyvesnės konkurencijos šalies rinkoje”

ŪKIO MINISTERIJA

„2.1.4 pateikti Vyriausybei teisės aktų projektus dėl viešųjų pirkimų teisės bazės tobulinimo – numatyti galimybę pirkimuose įvertinti pirkimo iš smulkaus ir vidutinio verslo subjektų kriterijų, tarp jų – teritorinio pobūdžio kriterijų“

Ūkio ministerijai

Viešųjų pirkimų teisinės bazės tobulinimas

SITUACIJA:
Šiuo metu esamos teisinės priemonės sudaro palankias sąlygas SVV subjektams dalyvaujant VP. Problema– **žinių apie dalyvavimą VP trūkumas**

GALIMI SPRENDIMAI:

- Aktyviau plėsti CPO LT elektroninį katalogą
- Papildyti katalogą maisto produktų moduliu, kuriame pirmenybė būtų teikiama trumposioms maisto tiekimo grandinėms
- VPĮ įtvirtinti reikalavimą informuoti CPO apie nesinaudojimo katalogu priežastis
- CPO LT vykdyti intensyvesnius mokymus tiekėjams
- Skatinti verslo asociacijas teikti paraiškas viešųjų pirkimų mokymų organizavimui pagal ESSF priemonę „Kompetencijos LT“

SITUACIJA:

- Apklausti SVV subjektai
- Pasitarimai su institucijomis ir socialiniais ekonominiais partneriais
- Išnagrinėti pasiūlymai

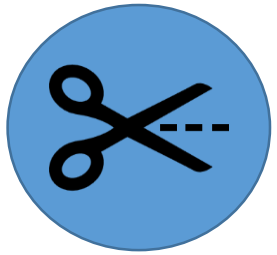
AN mažinimo krypčių planas (LRV 2018-10-10 nutarimas Nr. 1016) – ilgalaikiai sprendimai

„2.1.5. kartu su Žemės ūkio ministerija, Sveikatos apsaugos ministerija, Aplinkos ministerija ir kitomis ministerijomis pateikti Vyriausybei teisės aktų projektus, skirtus reikšmingai sumažinti administracinę naštą smulkaus ir vidutinio verslo subjektams”

Ūkio ministerijai (kartu su kitomis ministerijomis)

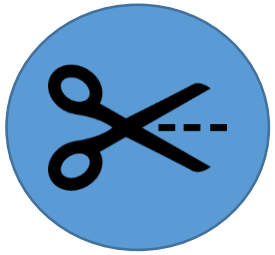
REZULTATAS:

- Identifikuotos problemos ir keistini teisės aktai (arba kiti poreikiai)
- Suformuluota **16 pasiūlymų dėl naštos (AN, RN) mažinimo ar verslo sąlygų SVV gerinimo**

Administracinės naštos mažinimas SVV

PASIŪLYMAI DĖL NAŠTOS MAŽINIMO SVV

SVARBIAUSI AKCENTAI

GEROSIOS HIGIENOS PRAKTIKOS TAISYKLIŲ PERŽIŪRA IR PAKEITIMAI

MAŽŲ PARDUOTUVIŲ VEIKLOS PRADŽIOS SUPAPRASTINIMAS – REGISTRACIJA VMVT

EKOLOGINIŲ MAISTO PRODUKTŲ SERTIFIKAVIMO PERŽIŪRA IR SUPAPRASTINIMAS

GPAIS PERŽIŪRA IR PAKEITIMAI, TAIKANT RIZIKA PAGRĮSTĄ POŽIŪRĮ

ATASKAITŲ TEIKIMO DAŽNUMO IR FORMŲ KAITALIOJIMO RIBOJIMAS

MAISTO TVARKYMO VEIKLOS SUPAPRASTINIMAS

GAMYBOS NEDIDELIAIS KIEKIAIS IŠ AUGALINĖS KILMĖS PRODUKTŲ SUPAPRASTINIMAS

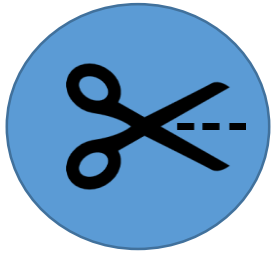
Taip pat pateikti pasiūlymai dėl *ex post* analizės atlikimo, siekiant nustatyti, ar pasiteisino reguliavimo priemonės, pvz. reikalavimo priimti pakuotes mažoms kaimo parduotuvėms atsisakymas, maisto tvarkymo pažymėjimų atsisakymas

ŪKIO MINISTERIJA
VERSLAS > INOVACIJOS > ATEITIS

PASIŪLYMAI DĖL NAŠTOS MAŽINIMO SVV

ATSAKINGOS INSTITUCIJOS

- Aplinkos ministerija
- Sveikatos apsaugos ministerija
- Socialinės apsaugos ir darbo ministerija
- Ūkio ministerija
- Žemės ūkio ministerija
- Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba

LAUKIAMA NAUDA

- Sumažinta administracinė ir reguliavimo našta SVV
- Palengvintos verslo pradžios ir vystymo sąlygos
- Sudarytos prielaidos prekių kainų mažėjimui
- Teigiamos pasekmės darbo rinkai ir investicijoms
- Didesnis pasitikėjimas valstybės institucijomis

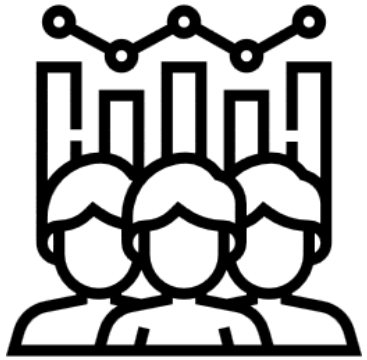
- **Rizika pagrįstas požiūris**: reikalavimai teikti informaciją tik tiems subjektams, kurie vykdo didžiausią riziką keliančią veiklą (ANMĮ 4 str. 5 d.)
- Informacinių įpareigojimų taikymo **išimtys SVV subjektams** (ANMĮ 4 str. 4 d.)

ŪKIO MINISTERIJA
VERSLAS > INOVACIJOS > ATEITIS

SITUACIJA:

- Investuok Lietuvoje pateikė 13 užsienio prekybos tinklų sąrašą, kuriems š. m. rugsėjį buvo išsiųstas MP pasirašytas kvietimas investuoti į mažmeninės prekybos sektorių Lietuvoje

- Ilgalaikio pobūdžio veikla

„2.1.6. kartu su VšĮ „Investuok Lietuvoje“ sutelkti žmogiškuosius išteklius ir proaktyviai skatinti potencialius užsienio investuotojus (daugiau kaip 10 subjektų), užsiimančius mažmeninės prekybos veikla, plėsti verslą investuojant Lietuvoje”

neterminuotai

Tikslas: pritraukti į Lietuvos mažmeninės prekybos sektorių naujų investuotojų siejamas su **VšĮ „Investuok Lietuvoje“ nuolatine veikla**

ŪKIO MINISTERIJA

„2.1.7. kartu su Konkurencijos taryba peržiūrėti prekybos tinklų koncentraciją šalies administracijos vienetuose ir pateikti Vyriausybei teisės aktų projektus, kuriais būtų tobulinami esami koncentracijos apribojimai siekiant didesnio konkurencingumo”

Ūkio ministerijai kartu su Konkurencijos taryba

Prekybos tinklų skaičiaus, apyvartos ir koncentracijos analizė

SITUACIJA:

- Lietuvos statistikos departamentas pateikė prekybos tinklų koncentracijos regionuose žemėlapius (IKI, RIMI, MAXIMA, NORFA, LIDL)

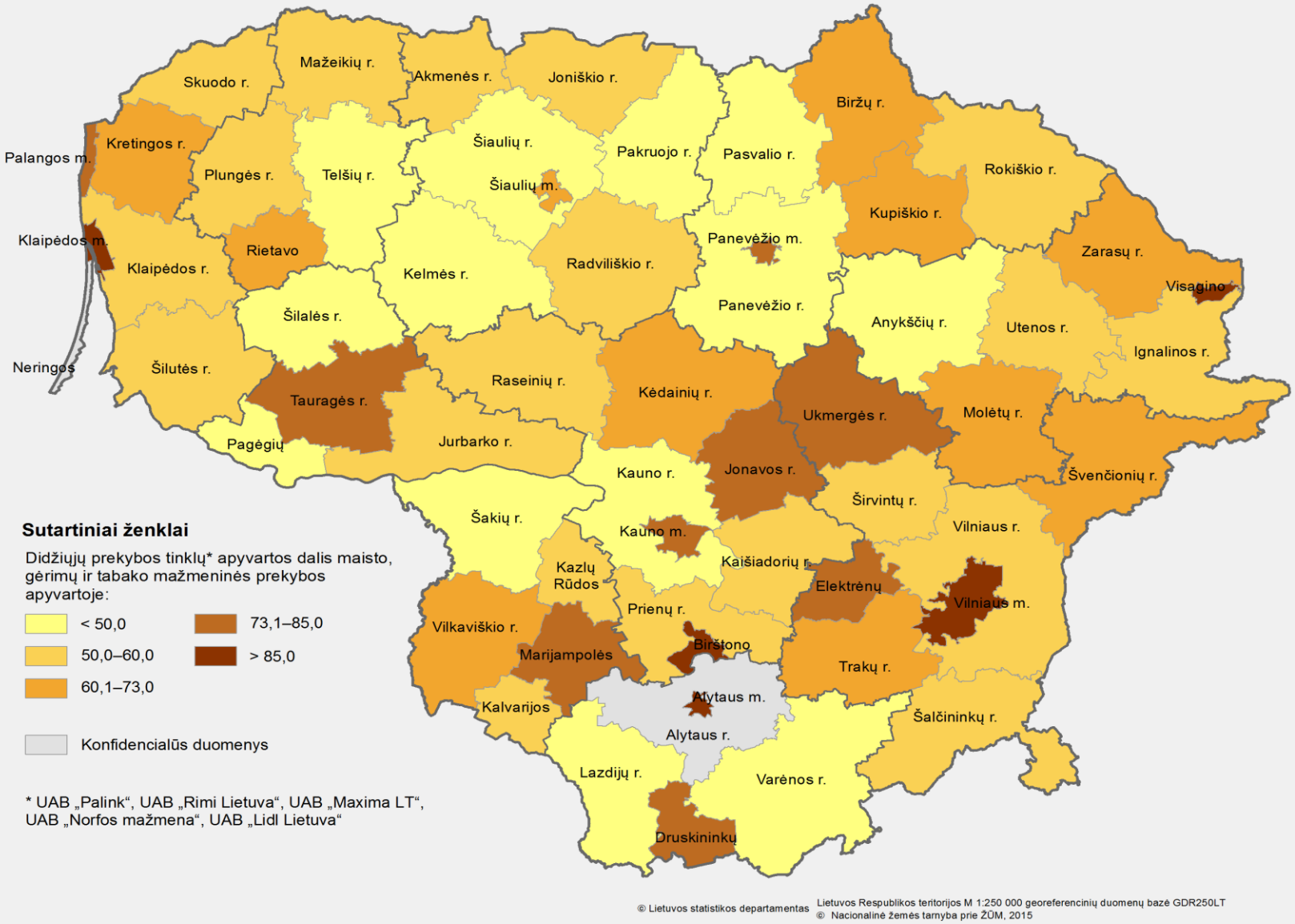
- Socialiniai ekonominiai partneriai pasiūlymų nepateikė

REZULTATAS:

- Parengtas prekybos tinklų regionuose koncentracijos žemėlapis

ŪKIO MINISTERIJA
VERSLAS > INOVACIJOS > ATEITIS

Didžiųjų prekybos tinklų apyvartos dalis maisto, gėrimų ir tabako mažmeninės prekybos apyvartoje 2017 m.

Prekybos tinklų regionuose koncentracijos žemėlapis (šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas)

LAUKIAMA NAUDA

Duomenų analizė – pagrindas ilgalaikei strategijai ir įrodymais pagrįstų sprendimų priėmimui

ŪKIO MINISTERIJA
VERSLAS > INOVACIJOS > ATEITIS

SITUACIJA:

- ŽŪM, dalyvaujant ŪM, organizavo platų pasitarimą su prekybininkus ir tiekėjus vienijančiomis organizacijomis
- Tikslinga atnaujinti ir nepertraukiamai vykdyti paramą gamintojų organizacijų įsikūrimui ir palaikymui
- Raginimas vienytis gali sukelti Konkurencijos įstatymo pažeidimo riziką

„2.1.11. kartu su Žemės ūkio ministerija, įtraukiant savivaldybių administracijas, pateikti Vyriausybei pasiūlymus dėl priemonės sukūrimo siekiant paskatinti maisto produktų tiekėjus kooperuotis deryboms su prekybos tinklais”

Kartu su Žemės ūkio ministerija

REZULTATAS:

- ŽŪM planuoja iki 2019 m. I ketvirčio įvertinti Rizikos valdymo fondo steigimo alternatyvas ir parengti Rizikos valdymo fondui įkurti reikiamą teisinį reglamentavimą

Tiekėjų sutelkimas kooperacijai

!

ŪM (kartu su kt.) iki sausio 1 d.

!

Siūlome prie šių užduočių vykdymo grįžti užtikrinus pirmo etapo užduočių įgyvendinimą ir užsitikrinant įvairesnių institucijų bei Vyriausybės kanceliarijos įsitraukimą į šių klausimų sprendimą

Prekių pardavimo/rinkodaros paslaugų sąsajų analizė

SITUACIJA: Mažmeninės prekybos įmonių nesąžiningų veiksmų draudimo įstatyme yra atskirtos prekių pardavimo, išdėstymo ir reklamos paslaugos. Šio klausimo sprendimas galėtų būti jungiamas su 1 užduoties rekomendacijomis;
Konkurencijos taryba, socialiniai ekonominiai partneriai pasiūlymų nepateikė

Prekybos tinklų firminės produkcijos apskaitos tobulinimas

SITUACIJA: reikia FM pozicijos (realių pasiūlymų nepateikė)
Turi būti atliktas išsamus poveikio vertinimas

Prekybos tinklų maržos ribojimo galimybės

SITUACIJA: Konkurencijos taryba įžvelgia riziką, kad panašūs sprendimai bus nenaudingi vartotojams
Socialiniai ekonominiai partneriai pasiūlymų nepateikė

ŪKIO MINISTERIJA
VERSLAS > INOVACIJOS > ATEITIS

ŪKIO MINISTERIJOS PASIŪLYMŲ ĮGYVENDINIMAS

- **Tikslai** – nepagrįstų kainų pokyčių prevencija, konkurencijos skatinimas, palankios SVV aplinkos kūrimas
- **Priemonės** – teisėkūros veiksmai (parengti projektai), bendradarbiavimas, koordinavimas ir analizė (16 priemonių)
- **Papildomos biudžeto lėšos** – KT įgaliojimų stiprinimas; kitas priemones institucijos turi įgyvendinti savo ištekliais, aktyviai bendradarbiaujant su socialiniais ekonominiais partneriais

